

Betaenkning

over forslag til lov om køb på afbetaling.

(Afgivet af udvalget den 26. maj 1954).

Udvalget har holdt 7 møder og haft flere samråd med justitsministeren. Udvalget har modtaget deputationer fra Dansk Kvinde-samfund og De danske Handelsforeningers Fællesorganisation.

Der har i udvalget været enighed om, at der bør gennemføres regler, der begrænser adgangen til at udbyde varer til salg på afbetaling uden udbetaling eller med en ganske ringe udbetaling, idet denne art afbetalingssalg ofte medfører, at kunderne foretager køb, der står i misforhold til deres økonomiske forhold.

En begrænsning kan kun indføres ved i loven at stille krav om en minimumsudbetaling. Fastsættelsen af størrelsen af denne er vanskelig på grund af forskellighederne i de brancher, der kommer i betragtning. Man har imidlertid ment at kunne bestemme minimumsudbetalingen til $\frac{1}{5}$, når det drejer sig om køb, hvor afdragstiden strækker sig udover 1 år, og ellers $\frac{1}{12}$.

En sådan regel må imidlertid antages i stor udstrækning at ville modvirke salg af de mere kostbare bogværker, f. eks. leksika, på afbetaling, og for at loven ikke skal få denne virkning, har man fundet det rigtigst at undtage bogsalg fra disse bestemmelser. I stedet for har man valgt at foreslå, at der, inden nogen del af bogværket overgives til køberne, skal betales et beløb svarende til det største beløb, der efter aftalen forfalder til betaling indenfor en måned.

For at opnå, at en køber ved afbetalingssalg straks kan få oversigt over, hvilke forpligtelser han påtager sig, har man fundet det ønskeligt, at der indføres en ny bestemmelse, hvorefter sælgeren ikke kan

betinge sig renter, medmindre de indregnes i afbetalingsprisen. Ved større salg kan sælgeren imidlertid have en berettiget interesse i at holde rentebeløbene adskilt fra afbetalingsprisen, og man har derfor ment at måtte indskrænke forbudet mod særskilt renteberegning til tilfælde, hvor afbetalingsprisen er under 200 kr. Det følger af lovforslagets § 4, at der ved opgørelse i anledning af tilbagetagelse af den solgte ting ikke tages hensyn til renter, såfremt afbetalingsprisen ikke overstiger 3 000 kr.

Udvalget kan tiltræde princippet i lovforslagets § 2, hvorefter køberen, inden tilbagetagelsen af tingen er sket, kan afværge denne ved at betale de forfaldne afdrag med renter og sælgerens omkostninger. Udvalget finder imidlertid, at reglen ikke alene bør anvendes, hvor forsinkelsen med betaling skyldes sygdom, arbejdsløshed eller andet undskyldeligt forhold, men i alle tilfælde, hvor det ville virke ubilligt, om sælgeren kunne gøre lovens retsvirkninger af forsinket betaling gældende.

Udvalget kan tiltræde, at det af praktiske grunde er ønskeligt at bibeholde den i § 4, stk. 2, sidste punktum, indeholdte regel, hvorefter kontantprisen anses for at udgøre $\frac{9}{10}$ af afbetalingsprisen, hvis det ikke kan oplyses, hvor stor den er, men udvalget finder, at reglen på samme måde som reglen i § 4, stk. 1, nr. 3, om beregning af renter ved tilbagetagelsen af tingen bør indskrænkes til at angå det område, der falder ind under den hidtil gældende afbetalingslov, nemlig tilfælde, hvor afbetalingsprisen ikke overstiger 3 000 kr. Spørgs-

målet om kontantprisens størrelse i tilfælde af større køb undergives herefter fri bevisbedømmelse.

Ved et afbetalings salg vil køberen normalt få en genpart af kontrakten udleveret. Udvalget har fundet det rigtigst, at der skabes sikkerhed for, at denne praksis følges i alle tilfælde, ved at det i § 10 foreskrives som en betingelse for tilbagebetaling af tingen, at køberen har fået en genpart. Det vil ikke volde sælgeren nogen ulejlighed at sikre sig bevis herfor, idet han kan lade køberen kvittere for modtagelsen af genparten ved underskriften af den originale kontrakt.

Den i lovforslagets § 10 indeholdte regel om fogedens adgang til at give udsættelse med tilbagebetaling af tingen i tilfælde, hvor forsinkelsen med betalingen har særlig undskyldelig årsag, har givet anledning til indgående drøftelser i udvalget. Udvalget finder det betænkeligt, at den fastsatte maksimumsfrist for udsættelse regnes fra fremsættelsen af begæringen om tilbagebetaling, idet en sådan regel kan medvirke til, at sælgere, som ellers frivilligt ville have givet udsættelse med betalingen, vil føle sig tilskyndet til at fremsætte begæring om tilbagebetaling for at undgå, at fogeden senere giver yderligere udsættelse. Udvalget har desuden næret betænkelighed ved at give fogeden adgang til at udsætte tilbagebetalingen i et så langt tidsrum som 6 måneder. Da der uden hensyn til, om forsinkelsen med betalingen har særlig undskyldelig årsag, normalt vil gå 2—3 måneder eller mere fra forfaldstiden af det første ikke betalte afdrag, til tilbagebetalingen effektueres, har man ment at kunne gå ind for en regel, hvorefter fogeden i de i forslagets § 10, stk. 3, nævnte særlige tilfælde kan give udsættelse med tilbagebetalingen i indtil 4 måneder, regnet fra forfaldstiden af det første ikke betalte afdrag.

Endelig finder udvalget det ønskeligt, at der i overensstemmelse med principperne i det forslag, der blev udarbejdet af afbetalingskommissionen, optages en ny bestemmelse, hvorefter retten til at drive afbetalingshandel kan frakendes den, der har drevet en sådan virksomhed på en måde, der strider mod god forretningsskik.

Udvalget indstiller herefter lovforslaget

til *vedtagelse* med følgende af justitsministeren tiltrådte ændringsforslag.

Ændringsforslag.

Af *udvalget*, tiltrådt af *justitsministeren*:

Til § 1.

1) Som nyt stk. 4 indføjes:

„Sælgeren kan ikke gyldigt betinge sig ret til at tage tingen tilbage eller forbeholde sig ejendomsret over tingen, medmindre han ved tingens overgivelse til køberen er fyldestgjort for mindst en femtedel af afbetalingsprisen, hvis sidste afdrag efter aftalen skal erlægges senere end 1 år efter tingens overgivelse, og ellers en tolvtedel af afbetalingsprisen. Ved salg af bøger er det dog tilstrækkeligt, at sælgeren, inden nogen del af det købte overgives til køberen, er fyldestgjort for et beløb svarende til det største beløb, der efter aftalen forfalder til betaling indenfor en måned.“

2) Som nyt stk. 5 indføjes:

„Er afbetalingsprisen under 200 kr., kan sælgeren ikke betinge sig renter, der ikke er indregnet i afbetalingsprisen.“

Til § 2.

3) I stk. 2 sættes punktum efter „ubiligt“, og resten af stykket udgår.

Til § 4.

4) Stk. 2 affattes således:

„Ved kontantprisen forstås den pris, for hvilken tingen ved aftalens afslutningstid kunne være købt mod kontant betaling. I tilfælde, hvor afbetalingsprisen ikke overstiger 3 000 kr., anses kontantprisen for at udgøre ni tiendedele af afbetalingsprisen, hvis ikke andet oplyses.“

Til § 10.

5) Paragraffen affattes således:

„Vil sælgeren tage tingen tilbage, kan det ske ved fogedens hjælp, såfremt der om købet er oprettet et af køberen underskrevet dokument, hvoraf køberen har modtaget en genpart, og som

1. indeholder forbehold om sælgerens ejendomsret eller om sælgerens ret til at tage tingen tilbage,
2. angiver, hvad køberens skal erlægge, og forfaldstiden for hvert enkelt afdrag.

Begæringen til fogeden skal være affattet skriftligt og være bilagt det nævnte dokument og en udregning af, hvad sælgeren kræver i henhold til § 4.

Søges tingen tilbagetaget på grund af forsinkelse med betalingen, kan fogeden bestemme, at forretningen skal udsættes, såfremt det sandsynliggøres, at køberens på grund af sygdom, arbejdsløshed eller andet undskyldeligt forhold er kommet i økonomiske vanskeligheder, der må antages at være forbigående. Udsættelsen kan ikke strække sig udover 4 måneder fra den dag, da det første af de ikke betalte beløb efter aftalen forfaldt til betaling. Udsættelse må ikke gives, hvis sælgerens ret til tingen derved udsættes for fare, eller hvis hensynet til sælgeren iøvrigt taler afgørende derimod. Fogeden kan fastsætte særlige vilkår for udsættelsen og kan, hvis køberens forhold giver anledning dertil, til enhver tid bestemme, at forretningen skal fremmes.“

Ny paragraf.

- 6) Som ny paragraf indsættes efter § 17:

„§ 00.

Har nogen, som erhvervsmæssigt sælger eller medvirker til at sælge ting på afbetaling, drevet denne virksomhed på en måde, der strider mod god forretningsskik i forhold til køberne, kan han frakendes retten til at drive sådan næringsvirksomhed for et tidsrum af mindst 1 og højst 5 år eller i gentagelsestilfælde for bestandig. Retten kan frakendes såvel personer, der sælger eller medvirker til at sælge, som aktieselskaber og andre sammenslutninger.

Frakendelse i medfør af stk. 1 kan ske ved dom i en straffesag eller i en særlig anlagt politisag.

Den, der erhvervsmæssigt sælger eller medvirker til at sælge ting på afbetaling i strid med en i medfør af stk. 1 truffet bestemmelse, straffes med bøde.“

Til § 18.

- 7) I stk. 1 ændres „1. juli 1954“ til: „1. januar 1955“.

Kristen Amby. Brodthagen, Foss. Henry Hansen. Jens Hansen. Poul Hansen (Grenaa),
formand. ordfører.

Hjortnæs. Anker Lau. Lorentzen. Viola Nørlov. Lars M. Olsen. Paabøl. Axel Ivan Pedersen.

Helga Pedersen. Edel Saunte. Erna Sørensen. Else Zeuthen,
næstformand.